Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0146

Сигурност на енергийните доставки в ЕС

Резолюция на Европейския парламент от 8 юли 2025 г. относно сигурността на енергийните доставки в ЕС (2025/2055(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194 от него,

– като взе предвид Директива 2009/119/ЕО на Съвета от 14 септември 2009 г. относно налагане на задължение на държавите членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти[1] (Директивата за нефтените запаси),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 28 май 2014 г., озаглавено „Европейска стратегия за енергийна сигурност“ (COM(2014)0330),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010[2],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар

---

1 ОВ L 265, 9.10.2009 г., стр. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj.
2 ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj.
3 ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

на електроенергия[1],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО[2],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“ (COM(2019)0640),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 8 юли 2020 г., озаглавено „Тласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система“ (COM(2020)0299),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата)[4],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013[5],

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 18 май 2022 г., озаглавено „Външният ангажимент на ЕС в областта на енергетиката“ (JOIN(2022)0023),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 18 май 2022 г.,

---

1 ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
2 ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj.
3 ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
4 ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
5 ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.

озаглавено „План REPowerEU“ (COM(2022)0230),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 18 октомври 2022 г., озаглавено „Цифровизиране на енергийната система – план за действие на ЕС“ (COM(2022)0552),

– като взе предвид окончателния доклад за оценка на работната група ЕС – НАТО по въпросите на устойчивостта на критичната инфраструктура, публикуван през юни 2023 г.,

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (преработен текст)[1] (Директивата за енергийната ефективност),

– като взе предвид годишния доклад на Агенцията за снабдяване към Евратом за 2023 г.,

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (Директива за енергията от възобновяеми източници)[2],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (преработен текст)[3],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (преработен текст)[4],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1787 на Европейския

---

1 ОВ L 231, 20.09.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj.

2 ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.

3 ОВ L, 2024/1788, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj.

4 ОВ L, 2024/1789, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj.

парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за намаляване на емисиите на метан в сектора на енергетиката и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/942[1],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 за подобряване на структурата на пазара на електроенергия в Съюза[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1747 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза (Регламент за структурата на пазара на електроенергия (Регламент за EMD))[3],

– като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2024 г. относно действията на ЕС срещу сенчестия флот на Русия и гарантирането на пълното прилагане на санкциите срещу Русия[4],

– като взе предвид доклада на Саули Нийнистьо, озаглавен „Заедно в по-голяма безопасност – укрепване на гражданската и военната готовност и подготвеност на Европа“ (доклада „Нийнистьо“) от 30 октомври 2024 г.,

– като взе предвид Специален доклад 09/2024 на Европейската сметна палата, озаглавен „Сигурност на доставките на газ в ЕС“[5],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 21 февруари 2025 г., озаглавено „План за действие на ЕС относно сигурността на кабелите“ (JOIN(2025)0009),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „План за действие за енергия на достъпни

---

1 ОВ L, 2024/1787, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.
2 ОВ L, 2024/1711, 26.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
3 ОВ L, 2024/1747, 26.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
4 ОВ C, C/2025/809, 11.2.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/809/oj.
5 ОВ C, C/2024/3937, 27.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3937/oj.

цени“ (COM(2025)0079),

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 26 март 2025 г., озаглавено „Европейска стратегия за Съюз на подготвеност“ (JOIN(2025)0130),

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по промишленост, изследвания и енергетика (A10-0121/2025),

А. като има предвид, че енергийната сигурност е ключов елемент за изграждането на стабилна, устойчива и конкурентоспособна икономика; като има предвид, че надеждните и достъпни доставки на енергия са от съществено значение за икономическия растеж, промишлената производителност и благосъстоянието на обществото;

Б. като има предвид, че в условията на обща криза в областта на сигурността и необходимостта от готовност за справяне с предизвикателствата, свързани с отбраната, гарантирането на доставките на енергия представлява приоритет;

В. като има предвид, че въпреки потенциала за разработване на вътрешни „чисти“ и възобновяеми източници на енергия ЕС внася над 60% от енергията, която потребява, включително 90% от природния газ и 97% от нефта[1], което го прави уязвим по отношение на евентуални прекъсвания на доставките на енергия;

Г. като има предвид, че ЕС има потенциала да разработва възобновяеми ресурси и след публикуването на последната стратегия на Комисията за енергийна сигурност през 2014 г. производството в Съюза на енергия от възобновяеми източници е нараснало значително — при вятърната енергия с 98%, при слънчевата фотоволтаична енергия с 314%, при слънчевата топлинна енергия с 22% и океанска енергия с 244%; като има предвид, че през същия период вътрешното производство на изкопаеми горива в ЕС е намаляло, като производството на въглища е намаляло с 53%, на нефт — с 31%, а на газ — със 73%;

Д. като има предвид, че при наличието на мрежа, в която преобладава енергията от възобновяеми източници, Европа ще трябва да осигури над 100 GW нов гарантиран капацитет за

---

[1] Европейска комисия, „Въпроси и отговори относно REPowerEU: Съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени“, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_1512.

„чиста“ енергия до 2035 г., за да гарантира надеждност, енергийна сигурност и по-ниски разходи[1];

Е. като има предвид, че разликата между производството на енергия и търсенето в ЕС оказва отрицателно въздействие върху търговския баланс на ЕС, като вносът на енергия възлиза на 427 милиарда евро през 2024 г. — спад спрямо върховата стойност от 602 милиарда евро през 2022 г. — за въглища, нефт и газ[2];

Ж. като има предвид, че производството на ядрена енергия в ЕС е намаляло с 24% от 2014 г. насам[3]; като има предвид, че редица държави членки демонстрират своя ангажимент за разширяване на производството на ядрена енергия като стълб на техните енергийни стратегии и за постигане на напредък по своите проекти за ядрена енергия;

З. като има предвид, че диверсификацията на източниците на енергия допринася за стратегическата автономност, енергийната сигурност и устойчивостта на ЕС спрямо смущения във външните доставки;

И. като има предвид, че прилагането на мерки за вътрешно производство на енергия от възобновяеми и „чисти“ източници, енергийна ефективност и енергоспестяване по цялата верига за създаване на стойност намаляват зависимостта от външни източници на енергия и повишават сигурността на доставките на енергия; като има предвид, че политиките на ЕС в областта на енергийната ефективност доведоха до структурни резултати, като търсенето на енергия достигна своя връх през 2006 г. и намаля с 20 % през 2023 г.[4], което извежда на преден план

---

1 Clean Air Task Force (Работна група за чист въздух), ‘24/7 carbon-free energy: How Europe can and must secure clean electricity around the clock’ (24 часа в денонощието и седем дни в седмицата енергия без въглеродни емисии: как Европа може и трябва да осигури чиста електроенергия денонощно“), https://www.catf.us/2023/11/24-7-carbon-free-energy-europe-secure-clean-electricity-around-clock/?utm.

2 „Доклад относно енергийните цени и разходи в Европа“ на Комисията (COM(2025)0072), стр. 13, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0072.

3 Евростат, „Статистически данни за ядрената енергетика“, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Nuclear_energy_statistics.

4 Европейска агенция за околна среда, ‘Primary and final energy consumption in the European Union’ (Първично и крайно потребление на енергия в Европейския съюз), https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/primary-and-final-energy-consumption/primary-and-final-energy-consumption-1?activeTab=6fbd444d-c422-4a78-8492-fd496bd61b7a.

ролята на енергийната ефективност като най-ефективния от гледна точка на разходите начин за намаляване на емисиите, повишаване на конкурентоспособността, повишаване на достъпността на потреблението на енергия и подобряване на енергийната сигурност;

Й. като има предвид, че държавите членки се различават по отношение на природните и географските особености, снабдяването с енергия, енергийната сигурност, източниците на енергия и политиките в областта на енергетиката;

К. като има предвид, че Руската федерация от десетилетия използва доставките си на нефт, въглища, ядрена енергия и газ за Европейския съюз като оръжие, за да създава разделение между държавите членки, а от лятото на 2021 г. – за да стимулира инфлацията и да отслабва европейската решимост да подкрепя Украйна в нейната справедлива борба за свобода; като има предвид, че войната на Русия срещу Украйна започна през 2014 г.; като има предвид, че от 24 февруари 2022 г. насам Русия води незаконна, непровокирана и неоправдана пълномащабна агресивна война срещу Украйна; като има предвид, че във Версайската декларация[1] държавите членки се споразумяха да преразгледат начините за гарантиране на сигурността на доставките на енергия и постепенно да премахнат зависимостта си от вноса на руски газ, нефт и въглища „във възможно най-кратък срок“, наред с другото, чрез ускоряване на разработването на възобновяемите източници на енергия и производството на техните ключови компоненти, както и ускоряване на намаляването на цялостна зависимост на ЕС от изкопаеми горива, като се вземат предвид условията на национално равнище и изборът на държавите членки по отношение на енергийния микс; като има предвид, че планът REPowerEU предлага набор от действия за спиране на вноса на руски изкопаеми горива най-късно до 2027 г.;

Л. като има предвид, че вносът на руски нефт и въглища стана предмет на санкции, но вносът на руски газ и ядрено гориво за съжаление остана извън режима на санкции на ЕС поради опасения относно сигурността на доставките;

М. като има предвид, че делът на руския газ, доставян по газопроводи – както втечнен природен газ (ВПГ), така и газ по газопровод – от общия внос на енергия в ЕС е намалял значително от 45% през 2021 г. до около 19% през 2024 г.; като има предвид, че стойността на вноса в ЕС на руски изкопаеми горива през третата година от нашествието надхвърли размера на финансовата помощ от ЕС (18,7 милиарда евро за 2024 г.),

---

[1] Вж. https://www.consilium.europa.eu/media/54805/20220311-versailles-declaration-bg.pdf.

изпратена на Украйна през посочената година[1]; като има предвид, че от началото на войната Русия е реализирала общо 206 милиарда евро приходи от износ на изкопаеми горива за ЕС; като има предвид, че износът на изкопаеми горива е най-големият източник на приходи за Руската федерация, чиято стойност възлиза на 250 милиарда евро годишно[2], което се равнява на 160% от руския военен бюджет за тази година[3];

Н. като има предвид, че от 100-те реактора, които функционират в Европейския съюз, 18 реактора са разположени в пет държави от ЕС и са проектирани в Русия или в СССР и имат различна степен на „вградена“ зависимост от „Росатом“, което поражда риск по-специално за европейската енергийна сигурност; като има предвид, че през 2024 г. Русия е посрещнала около 23% от общото търсене в ЕС на услуги по преработка на уран и 24% от търсенето на услуги по обогатяване на уран;

О. като има предвид, че Русия заобикаля санкциите чрез сенчестия си флот, превозващ нефт до готови на такива сделки купувачи под фалшив флаг или без флаг и пораждащ сериозни рискове за околната среда; като има предвид, че държавите членки все още не са приложили ефективните мерки, приети от Съвета в рамките на 15-ия пакет от санкции срещу избягването на санкции посредством сенчестия флот;

П. като има предвид, че в своята резолюция от ноември 2024 г. Парламентът призова ЕС и неговите държави членки да забранят всякакъв внос на енергия от Русия, включително втечнен природен газ (ВПГ) и ядрено гориво, да изискват на корабите, изнасящи ВПГ от Русия, да бъде забранено да влизат в

---

1 Centre for Research on Energy and Clean Air (Център за изследвания в областта на енергетиката и чистия въздух), ‘EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine’ (Вносът в ЕС на руски изкопаеми горива през третата година на нашествието надхвърля финансовата помощ, изпратена на Украйна“, https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/.

2 Данни за отделните години от руското нашествие в Украйна през 2021—2024 г. Вж.: Centre for Research on Energy and Clean Air (Център за изследвания в областта на енергетиката и чистия въздух), EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine (Вносът в ЕС на руски изкопаеми горива през третата година от нашествието надхвърля финансовата помощ, изпратена на Украйна).

3 Вж.: Stockholm International Peace Research Institute (Стокхолмски международен институт за изследване на мира), ‘Preparing for a Fourth Year of War:Military Spending in Russia’s Budget for 2025’ (Подготовка за четвърта година на военни действия: военни разходи в бюджета на Русия за 2025 г).

пристанищата на ЕС, и да се въздържат от сключване на нови споразумения с Росатом или неговите дъщерни дружества;

Р. като има предвид, че липсата на актуализирана стабилна стратегия на ЕС за енергийна сигурност оказва неблагоприятно въздействие върху предприятията, промишлеността и домакинствата; като има предвид, че наред с други фактори, това доведе до рязко увеличаване на енергийната бедност, като приблизително всяко десето домакинство (10,6 %) не е било в състояние да отоплява по подходящ начин дома си през 2023 г.[1], което представлява увеличение спрямо 6,9% през 2021 г.[2];

С. като има предвид, че атаките срещу критична енергийна инфраструктура могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването, засягащо едновременно няколко държави членки, и до значителни вреди за икономиката, подкопаване на обществената сигурност и последици за отбранителните способности на ЕС; като има предвид, че след руското нашествие в Украйна енергийният сектор в Европа е залят от кибератаки; като има предвид, че критичната енергийна инфраструктура в Балтийско море е обект на редовни нападения от страна на Русия; като има предвид, че нарастващият брой инциденти, свързани със смущения по периметъра на енергийната инфраструктура в морето, поражда сериозна загриженост;

Т. като има предвид, че ролята на НАТО в областта на енергийната сигурност беше определена за първи път на срещата на най-високо равнище в Букурещ през 2008 г. и оттогава насам беше засилена; като има предвид, че НАТО укрепва сигурността на критичната инфраструктура с цел предотвратяване на саботажи, включително чрез наскоро стартирана инициатива „Балтийски страж“; като има предвид, че НАТО подкрепя националните органи в усилията за повишаване на тяхната устойчивост срещу смущения в доставките на енергия, които може да засегнат националната и колективната отбрана;

У. като има предвид, че интегрирането на електроенергийните системи на балтийските държави в континенталната европейска мрежа през февруари 2025 г. беше стъпка от критично значение за повишаването на тяхната енергийна сигурност, тъй като премахна зависимостта от контролираната от Русия мрежа, като по този начин намали геополитическата уязвимост и укрепи устойчивостта на Балтийския регион;

---

1 Вж.: Евростат, ‘10.6 % of EU population struggled to keep homes warm’ (10,6 % от населението на ЕС е имало затруднения с отоплението на дома).

2 Вж.: Евростат, ‘Key figures on European living conditions — 2024 edition’ (Основни данни за условията на живот в Европа — данни за 2024 г.).

Нова визия за енергийната сигурност в един променящ се глобален ландшафт

1. припомня, че Европейската агенция за околна среда определя енергийната сигурност като „наличност на енергия по всяко време под различни форми, в достатъчни количества и на разумни и/или достъпни цени“; счита, че всеобхватният подход към енергийната сигурност следва да отчита измерението на физическата инфраструктура, наличността, надеждността, стабилността и финансовата достъпност на доставките и тяхната устойчивост и да поставя акцент върху геополитическото измерение и измерението, свързано с климата;

2. подчертава, че енергийната сигурност е междусекторен въпрос, който стои в основата на функционирането на всички сектори от критично значение, което я прави абсолютно необходима за целите на икономическата стабилност, обществената безопасност и националната устойчивост; подчертава, че интегрирането на съображенията за енергийна сигурност в съответните политики и свързаните с тях оценки на въздействието е от решаващо значение за повишаването на степента на съгласуваност и последователност и на цялостната ефективност на изготвянето на политиките на ЕС;

3. подчертава, че настоящата геополитическа ситуация и все още съществуващите опасни зависимости по отношение на доставките на енергия извеждат на преден план необходимостта да се преразгледа разбирането за енергийна сигурност и признава, че устойчивостта на енергийните системи, разбирана като способността за предвиждане, устойчивост, адаптиране и бързо възстановяване по отношение на евентуални смущения понастоящем представлява стратегически императив;

4. подчертава, че тъй като енергийната система продължава да се декарбонизира, а делът на възобновяемите източници на енергия се увеличава и електрификацията напредва, наличието на добре функциониращ и интегриран енергиен пазар, енергийната ефективност, интегрирането на източници на гъвкавост (съхранение на електроенергия и топлинна енергия, водород, всеобхватно развита и устойчива инфраструктура, оптимизация на потреблението и др.) и достатъчният капацитет за диспечиране ще бъдат от решаващо значение за успешното справяне с непостоянното естество на възобновяемите източници на енергия и за разгръщането на пълния потенциал на енергийния преход;

5. подчертава, че без адекватност не може да има енергийна сигурност; отбелязва, че „проблемите с недостига ще се изместват от периферните райони на Европа през 2025 г. към

централните части на континента през 2033 г.“[1]; счита, че механизмите за заплащане на капацитета играят структурна роля за осигуряване на капацитет за диспечиране на резервни мощности, за да се гарантира адекватност по време на върхови периоди или периоди на недостиг на доставки, както и за подпомагане на стимулирането на необходимите инвестиции в производствен капацитет, които пазарните сигнали, в случай че разчитат единствено на цените за нечестите часове на недостиг, може да не оправдаят; подчертава необходимостта да се гарантира, че механизмите са отворени за различни видове ресурси (като например по отношение на търсенето, икономиите на енергия, агрегирането, единиците за съхранение и трансграничните ресурси), които са в състояние да предоставят необходимите услуги, като например гъвкавост, не създават ненужни нарушения на пазара или не ограничават междузоновата търговия и отразяват съвместимостта с бъдеща декарбонизирана електроенергийна система, включително чрез съгласуваност с определените пределни стойности на емисиите, както е посочено в член 22 от Регламента за ЕМД; припомня, че възнаграждението за механизмите за осигуряване на капацитет обхваща само тяхната наличност; подчертава спешната необходимост от опростяване и рационализиране на процеса на одобрението им, съгласно изискванията на преразгледаната структура на пазара на електроенергия, като същевременно се обърне надлежно внимание на специфичните проблеми на пазара на електроенергия в съответните държави членки при процеса на одобрение от Комисията; отбелязва доклада на Комисията относно оценката на възможностите за рационализиране и опростяване на процеса на прилагане на механизма за осигуряване на капацитет[2] и текущата работа по рамката за държавна помощ на Пакта за чиста промишленост с конкретни предложения за ускоряване на процеса на одобрение; отбелязва, че въпреки че балансиращият пазар предоставя основни краткосрочни услуги, той все още не е благоприятен за инвестициите, и поради това призовава Комисията да разработи стимули за изграждане на гъвкави активи, от които балансиращите пазари спешно се нуждаят;

6. подчертава, че при декарбонизацията следва да се отчитат специфичните особености на държавите членки и техните региони, включително най-отдалечените територии на Европа и регионите по Фонда за справедлив преход и тяхната степен на достъп до различни видове източници на чиста енергия, нуждите на техните промишлени отрасли и уязвимостта на техните граждани, за да се гарантира справедлив преход, който да

---

1 Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС-Е), „Оценка на адекватността на европейските ресурси“, декември 2023 г.

2 COM(2025)0065.

поддържа енергийна сигурност, като създава полезни взаимодействия между целите в областта на климата, географските и природните условия, както и социалните и икономическите реалности;

7. отбелязва необходимостта от по-широк подход към гъвкавостта без изкопаеми горива и съхранението на енергия, който да включва молекули и топлина; изтъква потенциала на системите за централно отопление, които могат да се използват като системи за съхранение на топлина, за да се намали температурата на циркулация и да се интегрират отпадната топлина, слънчевата, геотермалната енергия и други източници на възобновяема енергия, когато е целесъобразно, при използване на природен газ в рамките на преходен период; обръща внимание на важната роля, която оптималното използване на високоефективното комбинирано производство на енергия, в съответствие с Директивата за енергийната ефективност, може да играе за балансирането на електроенергийната мрежа и за конкурентоспособността на някои промишлени сектори, особено на тези, за чиито промишлени процеси не съществуват алтернативни начини за производство на достъпна топлина; подчертава необходимостта да се модернизират и разширят мрежите за централно отопление за тази цел;

8. подчертава, че технологичната неутралност играе ключова роля за повишаване на сигурността на енергийните доставки, като същевременно се избягва ефекта на закрепостяване и се насърчава устойчивостта, икономическата ефикасност и справедливия преход; припомня необходимостта от инвестиране в разнообразен портфейл от чисти технологии, които позволяват на регионите да възприемат технологии, които са най-подходящи за техните нужди по икономически ефективен начин, което прави достъпа и цената на енергия по-достъпни;

9. отбелязва, че в доклада на Драги[1] се подчертава, че намаляването на зависимостта от вноса на изкопаеми горива би увеличило конкурентоспособността на ЕС и достъпността и сигурността на доставките; отбелязва, че понастоящем природният газ е компонент от енергийната сигурност на ЕС, като търсенето възлиза на 320 млрд. куб. метра през 2024 г., и отбелязва прогнозите на Международната агенция по енергетика (МАЕ), които показват умерено търсене от 260 млрд. куб. метра годишно до 2035 г.[2], докато в сценария REpowerEU се

---

1 Вж. доклада на Драги относно конкурентоспособността на ЕС, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

2 Международна агенция по енергетика, Световни енергийни перспективи за 2024 г., ЕС 4Q 2024 г. Доклад за пазара на газ.

прогнозира възможно намаляване на търсенето със 184 млрд. куб. метра до 2030 г., което предполага рязко нарастване с приблизително 50% на търсенето на природен газ в рамките на по-малко от пет години в сравнение с търсенето от 356 млрд. куб. метра през 2022 г.; припомня предложението на Драги за създаване на всеобхватна стратегия за природния газ, управление на неговата роля по време на прехода и гарантиране на доставките му, която следва да направлява избора на инфраструктура, международните партньорства и законодателството; отбелязва със загриженост, че непоследователните политики в областта на природния газ са отслабили търговските позиции на дружествата от ЕС, като са ги оставили изложени на цените на световния спот пазар и потенциално са създали разлика между количествата, които ЕС е осигурил по договор, и количествата, които ще бъдат внесени с течение на времето;

10. подчертава, че разработването на ядрената енергия продължава да бъде национален прерогатив в рамките на правото на ЕС; отбелязва, че е възможно това да играе важна роля в интегрирана енергийна система с все по-голямо включване в нея на източници на възобновяема енергия в случая на държавите членки, които избират да включат ядрената енергия в своя енергиен микс; отбелязва, че редица държави членки преценяват като необходимо да подкрепят разработването и внедряването както на съществуващите ядрени технологии, така и на тези от ново поколение, както и целият кръговрат на ядреното гориво, което ще допринесе за изграждането на конкурентоспособна верига за технологично предлагане в ЕС, за да се гарантира отворена стратегическа автономност; подчертава значението на оценката на пълните разходи за целия жизнен цикъл на ядрената енергия, включително строителството, експлоатацията, сигурността, въздействието върху околната среда и здравето, управлението на отпадъците и извеждането от експлоатация; отбелязва съществуващата и постоянна зависимост от чуждестранни доставчици, като приблизително 97% от доставките на природен уран в ЕС през 2022 г. са били от източници извън морето[1], и подчертава необходимостта от диверсифициране на източниците на доставки на уран и ядрено гориво и от следване на препоръката на Агенцията за снабдяване към Евратом за разработване на надеждни вериги на доставки, за да се отговори на нарастващото търсене на ядрени и нови ядрени технологии; във връзка с това отбелязва неотдавнашното решение на Европейската инвестиционна банка да поднови подкрепата си за укрепване на европейския капацитет за обогатяване на уран; подчертава, че малките модулни реактори (SMR) и усъвършенстваните модулни реактори (AMR) имат

[1] Годишен доклад на Агенцията за снабдяване към Евратом за 2023 г.

потенциала да повишат енергийната сигурност чрез осигуряване на нисковъглеродна енергия; отбелязва обаче, че технологията все още не е напълно развита; приветства обявената оценка на възможността за рационализиране на лицензионните практики за нови технологии за ядрена енергия, като например SMR;

11. признава, че енергията от възобновяеми източници представлява фактор за енергийна автономност и дългосрочна сигурност на доставките; подчертава, че възобновяемите енергийни източници са от съществено значение за осигуряването на енергийна сигурност, тъй като те вече представляват основният източник на произвеждана на място енергия за ЕС; подчертава значението на максималното използване на съществуващия капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници, по-специално чрез справяне с проблема с ограничаването, тъй като претоварването на мрежата в ЕС ограничи над 12 TWh електроенергия от възобновяеми източници през 2023 г., което доведе до допълнителни 4,2 милиона тона емисии на CO2[1]; отбелязва, че възобновяемите енергийни източници вече са спомогнали за намаляване на зависимостта на ЕС от руския газ, тъй като те са представлявали 25% от енергията и 45% от електроенергията, консумирана в ЕС през 2023 г.; отново потвърждава значението на трайната подкрепа на ЕС за разработването и внедряването на установени технологии за енергия от възобновяеми източници, като например слънчева, вятърна, геотермална енергия и термопомпи; отново изтъква необходимостта от политическа и инвестиционна подкрепа за по-слабо развитите или нововъзникващите сектори, за да се ускори внедряването на технологии за енергия от възобновяеми източници, които са най-подходящи предвид техните национални и местни характеристики, като например иновативни геотермални технологии, биометан, слънчева топлинна енергия, морска енергия, енергия от приливите и отливите, осмотична енергия и концентрирана слънчева енергия; изразява загриженост, че без целенасочени политики за подкрепа някои иновативни технологии може да не успеят навреме да бъдат пуснати на пазара, и поради това призовава държавите членки да подкрепят своите научни изследвания, демонстрации, възприемане от пазара и разрастване; призовава Комисията да представи инвестиционен план за тези технологии за енергия от възобновяеми източници;

12. отбелязва по-специално потенциала на геотермалната енергия,

---

[1] ACER, ‘Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU’ (Преносна способност в подкрепа на междузоновата търговия на електроенергия и управление на претоварването в ЕС). Доклад за наблюдение на пазара за 2024 г., стр. 52.

която по оценки ще достигне 510 GW до 2035 г. при фактор на капацитета 80 — 90%; подчертава огромните неизползвани ресурси в някои региони на ЕС и призовава Комисията да изпълни призива на Парламента за подкрепа на развитието на геотермална енергия, включително чрез създаването на инструменти за намаляване на риска;

13. призовава МАЕ да извърши анализ за оценка на възможностите за използване на ресурсите на природен газ на ЕС; отбелязва, че вътрешното производство на природен газ в ЕС е намаляло с повече от една трета между 2020 г. и 2023 г. и че се очаква този спад да продължи без значително краткосрочно увеличение на производството на зелени газове в ЕС, включително биогаз и биометан; отбелязва, че в доклада на Драги се подчертава, че въпреки постепенната декарбонизация и преминаване към водород и зелени газове в съответствие с ДЕВИ III и REPowerEU като преходна мярка, вътрешното производство на природен газ — когато отделните държави членки считат това за обосновано — също би могло да играе роля при оказването на принос за сигурността на доставките и за избягване на излагането на отрицателни геополитически събития;

14. подчертава, че диверсификацията е от жизненоважно значение за смекчаване на риска от господстващо положение на доставчиците в променящ се геополитически контекст; счита, че ЕС трябва да засили международните партньорства с надеждни доставчици на енергия, суровини и компоненти за чисти технологии във всички региони на света, и по-специално с държавите от Европейското икономическо пространство;

15. подчертава, че повишаването на енергийната сигурност изисква цялостен подход, по-специално чрез подобряване на енергийната ефективност в ключови сектори на крайното потребление на енергия, като например сградите и промишлеността, насърчаване на икономиите на енергия, стимулиране на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност и гарантиране на пълноценно участие на гражданите, като всички те са от съществено значение за постигането на стабилна, устойчива и приобщаваща енергийна система;

16. призовава Комисията да отчита бъдещите нужди от военни способности и мобилност при развитието на енергийната система на ЕС; отбелязва със загриженост, че ЕС е силно зависим от вноса на суров нефт и нефтопродукти; призовава Комисията да изготви всеобхватна стратегия относно течните горива, за да се гарантира техният лесен достъп за военните сили в кризисна ситуация и да се намалят зависимостите от уязвими вериги на внос и ненадеждни производители, особено като се задълбочи разработването на авангардни синтетични горива (като устойчиви авиационни горива и горива на основата

на електроенергия) в Европа;

17. обръща внимание на препоръката в доклада Нийнистьо относно необходимостта от по-нататъшна работа по приоритетните транспортни коридори с двойна употреба за граждански и свързани с отбраната логистични нужди и относно разширяването на веригите за доставки на гориво за въоръжените сили по тези коридори, както и натрупването на резерви и стратегически запаси от енергия, които биха могли да бъдат особено полезни за регионите с недостатъчно развита тръбопроводна инфраструктура и инфраструктура за съхранение на гориво; във връзка с това призовава Комисията да преразгледа Директивата за нефтените запаси с оглед на неотдавнашните геополитически промени и нуждите от военна готовност, за да се укрепят енергийната сигурност и устойчивостта срещу нововъзникващи военни рискове;

18. признава бързо ускоряващото се търсене на енергия, предизвикано от цифровия сектор, по-специално значителните енергийни изисквания на центровете за данни и системите с изкуствен интелект; подчертава, че тази тенденция подчертава неотложната необходимост от силни политики за енергийна ефективност и изтъква значението на проактивното търсене от страна на ЕС на устойчиви, далновидни решения за посрещане на това нарастващо търсене, като същевременно се запази устойчивостта на неговата енергийна система;

Устойчива енергийна инфраструктура

19. отбелязва, че инфраструктурни пречки възпрепятстват ползите от интеграцията на сектора и засилват заплахите за енергийната сигурност; подчертава, че е важно да се инвестира в нови енергийни мрежи, включително трансгранични междусистемни връзки и мрежи, разположени в морето, и да се оптимизира съществуващата инфраструктура за увеличаване на капацитета чрез използване на технологии за подобряване на мрежата (GET), като същевременно се намалят нуждите от нова инфраструктура, за да се даде възможност за интегриране на възобновяеми енергийни източници и други съоръжения за ново производство, да се преодолеят разликите в цените, да се подобри цялостната ефективност на системата и да се насърчи солидарността между държавите членки в случай на енергийна криза; подчертава необходимостта от технически надеждно планиране на инфраструктурата, което да отчита географските и природните характеристики, като същевременно се гарантира дългосрочна жизнеспособност и се избягва създаването на блокирани активи;

20. призовава Комисията спешно да направи оценка на областите, в които междусистемните връзки са недостатъчни, за да се

постигне настоящата цел от 15% междусистемна свързаност, определена в Регламент (ЕС) 2018/1999[1]; подчертава значението на проектите от общ интерес (ПОИ) за улесняване на ефективния и сигурен поток на електроенергия между държавите членки и регионите, като по този начин се укрепват трансграничната интеграция и енергийната солидарност в рамките на ЕС; признава ролята на Механизма за свързване на Европа за енергетиката (МСЕ — Е) за завършването на горепосочените инвестиции и отново призовава неговото финансиране да бъде значително увеличено в предложението относно следващата многогодишна финансова рамка;

21. призовава държавите членки да ускорят процедурите за издаване на разрешения за електрически инсталации и мрежи; отбелязва, че прекалено дългите процедури за издаване на разрешения биха могли да създадат правна несигурност, подкопавайки адекватността на ресурсите, като забавят изпълнението на критични проекти — независимо дали за модернизиране или обновяване на съществуващи производствени обекти, или за развитие на инфраструктура за пренос, разпределение или съхранение; приветства положителния напредък, постигнат по отношение на разпоредбите, приети при последното преразглеждане на Директивата за енергията от възобновяеми източници и Регламента за извънредните ситуации относно издаването на разрешения[2], с цел ускоряване, рационализиране и опростяване на процедурите за издаване на разрешения;

22. припомня, че изменението на климата продължава да се влошава, като подлага на все по-голям натиск енергийната система в резултат от екстремни метеорологични явления, например горещи вълни, които водят до изключване на топлоелектрически централи, суши, които намаляват производството във водноелектрическите централи, и силни бури, наводнения и пожари, които увреждат електропреносни мрежи и газопроводи; подчертава, че въздействието на изменението на климата върху производствените активи, мрежите и моделите на потребление следва да бъде по-добре интегрирано в моделирането и подготвеността на енергийната инфраструктура; изтъква необходимостта от устойчиво планиране на енергийните системи, включващо адаптивни

---

1 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

2 Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета от 22 декември 2022 г. за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

спрямо климата стратегии, например авангардни охладителни технологии, гъвкавост на мрежата, децентрализирано производство от възобновяеми източници и засилени мерки за защита на инфраструктурата; подчертава значението на интегрирането на план за устойчивост спрямо изменението на климата, основан на първоначална оценка на риска, в енергийните проекти от най-ранните етапи на развитие;

23. призовава Комисията да доразвие Директива (ЕС) 2022/2557[1] относно устойчивостта на критичните субекти, като улесни нейното пълно и хармонизирано прилагане чрез предоставяне на най-добри практики, материали с насоки и методики и трансгранични дейности и учения за обучение в подкрепа на държавите членки, компетентните органи и критичните енергийни субекти;

24. подчертава необходимостта да се инвестира в защита и устойчивост на енергийната инфраструктура срещу причинени от човека заплахи като военни, хибридни заплахи и кибератаки; изразява загриженост относно неотдавнашните инциденти със саботаж в Балтийско море и призовава за по-решителни действия на равнище ЕС за защита на критичната енергийна инфраструктура на ЕС, включително трансграничните връзки с държави извън ЕС, като подводни тръбопроводи и кабели, разположени в морето, вятърни паркове и междусистемни връзки, предназначени да подкрепят най-засегнатите държави членки, и да допълват националните мерки; приветства в това отношение съвместното съобщение относно плана за действие на ЕС относно сигурността на кабелите;

25. отбелязва, че децентрализацията на енергийната система, което едновременно укрепва устойчивостта и улеснява енергийния преход, като увеличава разнообразието от източници и автономността, намалява зависимостта от централизирани електроцентрали, свежда до минимум рисковете от прекъсване на електроснабдяването, повишава стабилността на мрежата и осигурява възможност за по-бързо възстановяване от прекъсвания; същевременно подчертава, че повишеният брой отдалечени и разпръснати източници на енергия, акумулирането на енергия и новите връзки изискват засилване на мерките за гарантиране на силна защита на инфраструктурата;

26. призовава Комисията да извлече поуки от наученото от войната в Украйна, по-специално решаващата роля на междусистемната електроенергийна свързаност, микромрежите, разпределената

---

[1] Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

слънчева енергия, вятърната енергия и съхранението на батерии за гарантирането на по-голяма устойчивост на електроенергийната мрежа срещу военни атаки, включително кибератаки, безпилотни летателни апарати и ракети; приветства постоянните усилия на Украйна за поддържане на функционалността и безопасността на нейната енергийна система в контекста на агресивната война на Русия и подчертава, че подкрепата за Украйна включва и помощ за запазване на стабилността на нейната национална електрическа мрежа;

27. отбелязва със загриженост, че малките децентрализирани енергийни източници, свързани с интернет, като например инвертори, не са обхванати от подходящи процедури за оценяване на съответствието съгласно законодателството в областта на киберсигурността, като например Законодателния акт за киберустойчивост[1], и тъй като може да бъдат контролирани дистанционно и софтуерът им може да бъде актуализиран от производителите, които в много случаи са ненадеждни доставчици, те биха могли да предоставят на тези ненадеждни доставчици контрола върху електроенергийните мрежи на ЕС; настоятелно призовава Комисията да въведе задължителни оценки на риска за децентрализираните енергийни източници въз основа на държавата на произход, като гарантира, че устройствата, контролирани от юрисдикции, представляващи потенциални опасения за сигурността, подлежат на строг надзор и изисквания за локализиране; призовава за повишаване на устойчивостта в европейските вериги на доставки чрез насърчаване на базираното в ЕС производство на децентрализирани енергийни източници и насърчаване на съюзи с надеждни международни партньори; подчертава нуждата от подходящ брой специалисти в областта на киберсигурността и от тясна координация между държавите членки за преодоляване на тези уязвимости;

28. призовава енергийните дружества, които управляват критична инфраструктура, да работят в тясно сътрудничество с Агенцията на ЕС за киберсигурност и да се оборудват с най-модерните инструменти за киберсигурност; счита, че следва да бъде засилено сътрудничеството с НАТО в областта на киберсигурността, за да се противодейства на хибридните заплахи за енергийната сигурност на Европа;

---

[1] Регламент (ЕС) 2024/2847 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно хоризонтални изисквания за киберсигурност за продукти с цифрови елементи и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013 и (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за киберустойчивост) (ОВ L, 2024/2847, 20.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

29. отбелязва, че държавите членки трябва да направят всичко възможно, за да повишат своята устойчивост, което включва способността за предотвратяване на инциденти, за защита от инциденти, за реагиране, противопоставяне, смекчаване, поемане на инциденти, за приспособяване към и възстановяване от инциденти, като се вземат изцяло предвид взаимозависимостта на енергийния пазар на ЕС и потенциалният ефект на доминото, който сривове на инфраструктурата в една държава могат да предизвикат в целия Съюз; подчертава по-специално необходимостта от укрепване на аспекта на възстановяването, което може да бъде постигнато чрез ефективен европейски механизъм за възстановяване и реагиране и национални и регионални оперативни планове, които могат да послужат като важен елемент от стратегията на ЕС за възпиране; отбелязва значението на солидарността на ЕС при реагирането на потенциални инфраструктурни инциденти, като се гарантират координирани действия и взаимна подкрепа между държавите членки;

30. припомня, че енергийната инфраструктура представлява особено чувствителен сектор, който се нуждае от защита срещу чуждестранни интереси; настоятелно призовава държавите членки и Комисията да се справят с рисковете за сигурността, свързани с чуждестранните инвестиции и придобиването на енергийна инфраструктура; изразява загриженост относно редица потенциално чувствителни чуждестранни инвестиции, особено в мрежи; във връзка с това приветства текущото преразглеждане на Регламента за скрининг на чуждестранните инвестиции[1] като навременна стъпка към приемането на строг стратегически подход към развитието и надзора на европейската енергийна инфраструктура;

31. подчертава, че енергийната сигурност следва да включва доставките на ключови чисти технологии, компоненти и суровини от критично значение, и отбелязва необходимостта от диверсифицирано снабдяване с тях; призовава за по-голяма подкрепа за промишлеността на ЕС за производство на мрежи като стратегически стълб на енергийния преход, като специален акцент се поставя върху гарантирането на справедлива и конкурентна регулаторна среда за европейските производители и същевременно се проучи потенциалът за изисквания за местно съдържание с цел укрепване на енергийната сигурност, устойчивостта на веригите на доставки и конкурентоспособността на промишлеността; призовава за актуализиране на рамката за обществените поръчки, за да се

---

[1] Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за създаване на рамка за скрининг на преки чуждестранни инвестиции в Съюза (ОВ L 79 I, 21.3.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

опрости и намали административната тежест за операторите на мрежи за достъп до необходимите мрежови технологии;

32. подчертава значението на интегрирането на принципите на кръговост в проектирането на критичната инфраструктура и оборудване и призовава за по-голяма подкрепа за тяхното прилагане, за да се намали зависимостта на ЕС от вноса на чуждестранни суровини и да се повиши ефективността на ресурсите;

Постепенно прекратяване на руските енергийни доставки

33. подчертава, че предизвикателствата, породени от липсата на солидарност в ЕС и от страна на някои държави членки, отдаващи приоритет на конкретни интереси, накараха целия континент да осъзнае опасностите от зависимостта от ненадежден доставчик на енергия, който използва износа на енергия като оръжие; подчертава, че поуките, извлечени от агресивната война на Русия срещу Украйна, трябва да бъдат в основата на бъдещите действия на ЕС, като подчертава по-специално решаващото значение на наличието на единна европейска реакция с цел елиминиране на опасни зависимости в областта на енергийните доставки;

34. подчертава, че ЕС постигна напредък в намаляването на енергийната си зависимост до голяма степен благодарение на плана REPowerEU и 16-те пакета от санкции, което доведе до намаляване на вноса на руски газ (чрез газопровод и под формата на втечнен природен газ) от 45% от общия внос на газ в ЕС през 2021 г. на 19% през 2024 г.;

35. изразява дълбока загриженост, че ЕС продължава да разчита на руския газ, като освен това напоследък вносът се е увеличил – с 18% през 2024 г., като през 2025 г. продължава да нараства[1]; отбелязва, че само през 2024 г. държавите членки са закупили руски ВПГ на стойност приблизително 7 милиарда евро, а след руското нашествие в Украйна ЕС е внесъл руски нефт и газ на стойност 200 милиарда евро, които изцяло[2] захранват руската военна машина;

---

[1] Променен с по-нови данни — The final push for EU Russian gas phase-out (Последен тласък за поетапно прекратяване на използването на руски газ в ЕС), Ember, 27 март 2025 г.

[2] Centre for Research on Energy and Clean Air (Център за изследвания в областта на енергетиката и чистия въздух), Financing Putin’s war: Fossil fuel imports from Russia during the invasion of Ukraine (Финансиране на войната на Путин: Внос на изкопаеми горива от Русия по време на нашествието в Украйна), https://energyandcleanair.org/financing-putins-war/.

36. одобрява публикуването на пътна карта за постепенно прекратяване на вноса на енергия от Русия, която трябва да подготви почвата за окончателното му спиране във възможно най-кратък срок;

37. одобрява предложената от Комисията поетапна забрана на вноса на руски газ; подчертава необходимостта от въвеждане на забрана на вноса на руски природен газ в целия ЕС най-късно до 2027 г., както и на забрана на сключването на нови договори и на съществуващи спот договори до края на 2025 г.; настоява държавите членки, включително тези, които понастоящем се ползват от целеви дерогации за вноса на руски нефт, в крайна сметка постепенно да прекратят този внос най-късно до 2027 г.; одобрява предстоящите законодателни предложения в това отношение и призовава Комисията да проучи използването на всички налични преходни инструменти, които биха могли да доведат до прекратяване на вноса на руски изкопаеми горива до 2027 г., като например въвеждането на редовна квотна система за вноса на руски газ в ЕС и въвеждането на горна граница за цената на руския ВПГ, след оценка на въздействието върху пазара и цените; призовава Комисията да предостави на дружествата от ЕС ефективни и правно обосновани инструменти за улесняване на техните усилия за излизане от дългосрочни договори с руски доставчици, без да се налагат санкции;

38. призовава държавите членки да включат в обхвата на санкциите на ЕС доставките на газ за ЕС от терминалите за ВПГ „Ямал“ и „Арктик ВПГ-2“ и да наложат санкции на специалния флот от плавателни съдове за ВПГ от ледови клас, свързан с проекта за ВПГ „Ямал“; отбелязва, че санкционирането на превозвачите на ВПГ би било много ефективно, тъй като в световен мащаб броят на превозвачите на ВПГ от ледови клас е ограничен; подчертава, че горепосочените действия ще изискват подходящи оценки на правните и икономическите последици за засегнатите европейски дружества и гарантиране на способността им да прекратят договорите;

39. отбелязва със задоволство включването в пътната карта на веригата на доставки в ядрената енергетика; отбелязва със загриженост, че руското ядрено гориво продължава да присъства на пазара на ЕС, включително чрез непреки вериги на доставки, и че през 2023 г. 23,5% от урана, потребяван в ЕС, е бил от Русия, а 30,1% от урана, използван в ядрения флот на ЕС, е бил обогатен от Русия; отбелязва, че въпреки че местните доставчици увеличават капацитета си в своите европейски съоръжения, за да отговорят на повишеното търсене, тъй като комуналните услуги се отдалечават проактивно от руските доставки, съществува спешна необходимост от ясни политически решения на равнището на ЕС и на национално равнище, за да се преодолеят горепосочените уязвимости във веригата на доставки

на ядрена енергия; ето защо призовава за подкрепа за проекти в рамките на Съюза, които допринасят за по-голяма автономност и сигурност на доставките на ядрено гориво;

40. изразява загриженост, че официалните данни не дават пълна представа за вноса на енергия от Русия и неговата крайна дестинация, тъй като на пазара на ЕС продължават да навлизат преетикетирани руски нефт и газ; отбелязва със съжаление, че в някои случаи това се случва с мълчаливото съгласие на съответните държавни участници;

41. изразява съгласие, че адекватната оценка на размера на вноса на енергия от Русия е предпоставка за постепенното премахване на тази зависимост; изразява съжаление във връзка с продължаващото оправдаване на вноса на енергия от Русия и подчертава необходимостта от по-голяма прозрачност на енергийния пазар на ЕС; призовава държавите членки да публикуват данни относно произхода на вноса, износа и потреблението на руски газ и призовава настоятелно за прилагането на всички мерки срещу оправдаването на руския внос на енергия; отбелязва, че за постигането на тази цел могат да допринесат съответните задължения за докладване, предвидени в Регламент (ЕС) 2024/1787 относно намаляването на емисиите на метан в сектора на енергетиката;

42. отбелязва със задоволство предложенията за механизми за прозрачност, мониторинг и проследимост, тъй като ефективното прилагане на санкциите изисква съвместими механизми за контрол във всички държави членки; подчертава спешната нужда от разработване на правен механизъм, който да гарантира прозрачността и проследимостта на природния газ с произход от Русия, изнасян за ЕС като втечнен природен газ и чрез газопроводи, което евентуално следва да включва и вноса на нефт; подчертава, че в бъдеще този механизъм следва да обхване и вноса на енергия от други дестинации; счита, че механизмът ще изисква сътрудничество между различни служби, включително службите на ЕС за защита на конкуренцията, Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и националните митнически органи; изисква от държавите членки да разгледат възможността за засилване на правомощията на националните митнически органи за наказателно разследване, за да се гарантира ефективността на горепосочения механизъм и да се въведат достатъчно възпиращи мерки и глоби, например подходящи финансови санкции за избягването на санкции;

43. подчертава необходимостта от приемане на правна рамка за диверсификация, изискваща от всяка държава членка да изготви по координиран начин и чрез съответните компетентни органи план за отказ от ползването на руски енергийни източници и да

подкрепя и наблюдава изготвянето и изпълнението на специализирани планове за отказ на равнището на предприятията, осъществяващи дейност в съответните енергийни сектори; счита, че тези планове следва да включват аспекти, свързани с вътрешното производство и намаляването на търсенето;

44. осъжда категорично призивите за връщане на вноса на енергия от Русия като част от споразумението за мир в Украйна; категорично отхвърля идеята за евентуално сертифициране на газопровода „Северен поток 2“ и настоява за пълното извеждане от експлоатация на газопроводите „Северен поток“; предупреждава, че ЕС не бива да изпада в зависимост от ненадежден доставчик, и призовава Комисията и държавите членки да разработят предпазни мерки срещу това, като например приподписване от страна на Комисията на всички потенциални договори с Русия или задължително използване на платформата AggregateEU за този вид покупки;

45. припомня, че енергията е основна необходимост; подчертава, че постепенното прекратяване на вноса на енергия от Русия трябва да бъде колективно усилие, като се гарантира, че нито една държава членка, нито едно дружество или домакинство няма да бъде пренебрегнато; подчертава, че държавите членки не са в еднаква позиция да прекратят по един и същи начин постепенно вноса на енергия от Русия, и поради това призовава настоятелно за силна солидарност между тях, наред с подходящи мерки за подкрепа от страна на Комисията, за да се гарантира справедлив и координиран преход;

46. отбелязва, че в краткосрочен план постепенното прекратяване на вноса на енергия от Русия трябва да се замени с надеждни източници извън ЕС, и поради това настоятелно призовава Комисията да предложи мерки, които да гарантират достатъчната му замяна от доверени партньори; подчертава обаче, че енергийните доставки от Русия не следва да бъдат заменяни с нови зависимости в доставките и че следователно в дългосрочен план вносът на енергия следва да бъде намаляван постепенно чрез ефективни мерки в подкрепа на декарбонизацията, електрификацията и енергийната ефективност и икономиите в секторите, в които това е възможно и икономически ефективно, както и чрез развитието на вътрешното производство на енергия в съответствие с плана REPowerEU;

47. подчертава, че енергийната зависимост от Русия не следва също да бъде заменяна с нови зависимости от отделни доставчици на енергийни технологии, компоненти или суровини от критично значение;

Преразглеждане на рамката за сигурност на доставките

48. приветства предстоящото преразглеждане на архитектурата за сигурност на доставките, включително на Регламента за сигурността на доставките на газ и Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, както и на друго съответно законодателство; счита, че новата архитектура на ЕС за сигурност на доставките следва да отразява такива фундаментални промени като нарастващата междусекторна интеграция на енергийната система, новия геополитически пейзаж, дълбоките промени в маршрутите за доставка, въздействието на изменението на климата, както и промените в зрелостта на енергийните технологии, отразени в промените в усреднените разходи за енергия и възможностите, които това предоставя за енергийния преход;

49. подчертава, че енергийната ефективност играе решаваща роля за повишаване на сигурността на енергийните доставки чрез намаляване на общото търсене на енергия, намаляване на зависимостта от вноса на енергия и повишаване на устойчивостта на системата; счита, че новата рамка за сигурност на доставките следва да бъде разширена, за да отразява нов начин на разглеждане на сигурността на енергийните доставки, основан не само на енергийните източници, но и на принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място, на икономиите на енергия, разходната ефективност, както и на способността за производство на различни видове енергия в съответната държава; отбелязва, че в краткосрочен план Съюзът следва да се съсредоточи върху ефективното и стабилно прекратяване на вноса на енергия от Русия без „вратички“, включително чрез осигуряване на алтернативни доставки от надеждни партньори и по-добро използване на съществуващата инфраструктура, като същевременно продължава да разработва местни алтернативи на вносните енергийни продукти, когато това е възможно; подчертава обаче, че е наложително да се разработи ориентирана към бъдещето архитектура за сигурност на доставките, която систематично да намалява зависимостта от външни участници, по-специално чрез повишаване на енергийната ефективност, насърчаване на икономиите на енергия, повишаване на кръговостта и гарантиране на устойчив растеж на местното производство на чиста енергия и добре защитена децентрализирана енергийна инфраструктура;

50. подчертава необходимостта да се даде приоритет на устойчивостта на енергийната инфраструктура, като се използват поуките, извлечени от агресивната война на Русия срещу Украйна, целенасочените атаки срещу нейните енергийни системи и ползите от децентрализираните енергийни системи; счита, че новите енергийни активи следва да бъдат „устойчиви при проектирането“, включително на евентуални военни заплахи

и екстремни метеорологични явления;

51. подчертава необходимостта от засилено сътрудничество между всички участници за постигане на устойчивост на енергийната инфраструктура както по отношение на въздействията на климата, така и по отношение на причинените от човека заплахи; изтъква, че защитата на тази инфраструктура изисква по-голямо участие на правителствата, включително чрез публично-частни партньорства; във връзка с това одобрява препоръката в доклада Нийнистьо да се работи с частния сектор за институционализиране на усилията за намаляване на риска, провеждане на междусекторни стрес тестове и предприемане на проактивни мерки за сигурност; изисква от Комисията да гарантира, че това сътрудничество се отразява в плановете, включващи управлението на инциденти и възстановяването от възникнали инциденти, както и че то подлежи на редовни проверки; отбелязва, че стратегията на Съюза за подготовеност включва действия за укрепване на публично-частните партньорства, и призовава Комисията при прегледа на архитектурата за сигурност на доставките да доразвие съответните специфични мерки за енергийния сектор;

52. отбелязва необходимостта в архитектурата на сигурността на доставките да се включи интегрирането на възобновяеми и нисковъглеродни газове като биометан и водород; припомня, че в стратегията за водорода вече се признава ролята, която производството на водород от възобновяеми източници и на нисковъглероден водород може да играе за осигуряването на гъвкавост и за съхранение на енергия в интегрирана енергийна система с висок дял на възобновяеми източници на енергия; призовава Комисията в бъдещия план за действие за електрификация да признае взаимното допълване между водорода и електроенергията – в съответствие с интеграцията на енергийния сектор – и да определи ясни условия за увеличаване на използването на водород, за да се допринесе за енергийния преход, особено в секторите, в които намаляването на емисиите е трудно;

53. подчертава необходимостта от включване на рисковете, свързани с финансовата достъпност, в националните оценки на риска; призовава за прозрачност при прилагането на националните мерки за готовност за справяне с рисковете, за да се повиши доверието между държавите членки; отбелязва предимствата на по-голямата съгласуваност по отношение на категориите защитени потребители (последователни категории и степенуване на приоритета за изключване на ползвателите на мрежата), за да се даде възможност за определяне на координирани планове за изключване на електрически товари, приложими за потребителите, включително планове за подкрепа на уязвимите домакинства, засегнати от енергийна бедност или изложени на

риск от енергийна бедност по време на енергийна криза;

54. подчертава необходимостта от единна, устойчива и стратегически координирана енергийна политика; подчертава, че тъй като енергийните пазари на ЕС стават все по-интегрирани, енергийната сигурност се превръща все повече в споделена отговорност на държавите членки, което изисква солидарност и координиране, за да се предотвратят едностранни действия, които биха могли да подкопаят сигурността на целия ЕС; предупреждава, че едностранно решение на един-единствен участник за сключване на вредно споразумение в областта на енергетиката с държава извън ЕС би могло да изложи целия ЕС на нови енергийни кризи, нестабилност на цените и геополитически натиск;

55. отбелязва необходимостта от по-силна координация между държавите членки по отношение на извеждането от експлоатация на остарели производствени единици с трансгранично въздействие, както и по отношение на изтеглянето от системата за производствен капацитет, за да се гарантира, че алтернативните инсталации са завършени и са в експлоатация, тъй като това засяга наличността и достъпността на енергията в съседните държави;

56. подчертава, че основаните на данни технологии следва да оказват положително въздействие върху управлението на енергийната сигурност; признава значението на всеобхватната информация и данните за енергетиката при идентифицирането и реакцията на променящите се заплахи за енергийната сигурност и планирането на инфраструктурата, и призовава за по-добра координация при събирането на такава информация и данни;

57. призовава Комисията да включи в предложението за сигурност на доставките технически разпоредби за стандартизацията и оперативната съвместимост на критичните компоненти на енергийната система на ЕС, и по-специално електрическите трансформатори, за да се гарантира, че липсата на стандартизация не възпрепятства европейската солидарност;

58. отбелязва със задоволство създаването от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ENTSO-E) на нова работна група по сигурността на критичната инфраструктура, която има за цел да анализира и предложи препоръки по въпроса за сигурността на критичната инфраструктура; подчертава значението на включването на поуките, извлечени от опита на Украйна, включително на ценния експертен опит на специализираното звено в рамките на украинския оператор на преносна система (ОПС), натоварен със задачата да идентифицира и смекчава заплахите за критичната инфраструктура; призовава Комисията да работи в тясно

сътрудничество с Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ENTSO-E), за да предостави цялостна системна оценка на заплахите за електроенергийната мрежа на ЕС, която да бъде завършена до 2026 г.;

°

° °

59. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.